

רשומן נבר כל כך שתינוק דלא תפיש ולא טפש יכול לקרותם, מתר להעביר קלמוס עליהם להטיב הכתב ולחדשו ולא הוי שלא (מ) בסדרן: כח. י"ש לזהר (כט) שלא יבגש ראש הלמ"ד (מז) ס (קד) באויר הה"א או החי"ת אפלו (קכ) בלא נגיעה: כט. "אם אין הפרשיות (קכ) שגורות בפיו צריך שיכתב (קד) מתוך (מ) הכתב: ל. יאינו רשאי לכתב אלא אם בן (קכ) יודע לקרות: לא. "אם אינו כותב (קכ) מתוך (מ) הכתב, לא יכתב (קכ) על פה שמוקרא אותו אחר, אלא אם בן יחזר הוא (קכ) ויקרא בפיו: לב. "צריך להניח חלק (קכ) למעלה כדי גגה (מ) של למ"ד. הגה (שיהיו גם הם מקפים גייל) (תשובת מהרי"ל סימן קלד וברוך שאמר), ולמטה כשעור כ"ף ונו"ן (קכ) פשוטה, ובתחלתן וסופן "אין צריך להניח (מ) כלל. הגה מיהו נהגו הסופרים להניח (מ) קצת בתחלה וסוף (אגור, ודוק). וצריך להניח בין כל תבה ותבה כמלא (מ) אות וכן בין השיטים כמלא (מ) שיטה, ובין כל אות כמלא (מ) חוט השערה כמו בספר תורה, וכמו שיתבאר בטור יורה דעה. גם צריך להניח (מ) מעט חלק בין פסוק (מ) לפסוק: לג. "צ"עשה

ל תשובת הריב"ש
לעת הרמב"ם בפרק ב
והש"ך. מ. מילה יח
מנחות לב. ג. פרק קמא
ומסכת סוטה. ס. פסר
התירומה קצת והש"ך
בבבבב. קטנות.
ע. סמ"ק תראיש.
פ. הרא"ש בפרק תעין
תפלין. צ. הרא"ש שם
וסמ"ק וסמ"ק וסמ"ק
התירומה סימן דה.

שערי תשובה

ס באויר ח"א. עין באר היטב. וצ"ע ט"ז שהקשה על השלחן ערוך שכתב שיש לזהר ודוקא בשקצת צבע הדיו קים, אבל אם קצצה כל הדיו מהקלף ולא נשאר רק רושם אדמומית מהחלודה של הדיו הוי שלא בסדרן, מ"ן אברהם: (מג) בסדרן. ה"א. ואם נכנס לתוך ד' ונראית פה פסול, הרמ"א באבן העזר סימן קכה סוף סיניף יח. וצ"ע ב"מ אברהם שפ"ס בזה הלשון, וכתב בנכנסת החלודה שיש מכשירים לגמרי, עד כאן. וצ"ע עליו בדרוכא המחבר יד אהרן שאינו בן ולא מצינו מי שמקל בזה, עין שם: (מז) הכתב, ואם מקצת הפרשה שגורה בסוף, מקור לכתב אותה מקצת בעל פה, ב"ח דלא כבית יוסף: (מז) הכתב, משמע הכשפות מתוך הכתב אין צריך לקרות כל תבה, וצריך ציון דביוה דעה סימן רעד סיניף ב משמע דאף על פי בן צריך לקרות, וכתב המ"ן אברהם, ואפשר דתו להקל בתפלין, אבל הב"ח פסק דאפלו בכותב מפי הכתב צריך שיקרא כל תבה ותבה קדם שיתבנה, וכן פסק העלת המיד וכן הוא בשניי נכנסת הגדולה: (מז) של למ"ד. וב"ח פסק שצריך להניח שעור חצי צפרן למעלה מראש של למ"ד, וצ"ע ט"ז דהוא הדק למטה: (מז) אות, ובדעבד אינו מעבב אלא אם בן נראים פאחד על פי תיבוק דלא חכים, ט"ז ועלת המיד וכן פסק הנכנסת הגדולה: (מז) לפסוק, ומ"ן אברהם פסק שלא להניח חלק כלל וכן בין שיטה לשיטה אין צריך, עין שם, וצ"ע בדרבי משה ובעלת המיד. (וכספר אלה

משינה ברוך

בצל פה. וצ"ע בפ"ת שכתב דמכל מקום מצוה מן המכחור לכתב בכל גוני מתוך הכתב: ל (קד) יודע לקרות. (מ) דאי לאו הכי בקל יכול לטעות ואינו מרגיש: לא (קד) מתוך הכתב. משמע דכשכותב מתוך הכתב אין צריך להוציא בפה, ומצי דוקא כששגורות לו גם בן ואז לא תישינן שמא יטעה וכן כתב המ"ן אברהם ואלה רבה לתרץ דלא תקשה מ"ה להא דהיוה דעה בסימן רעד סיניף ב, וצ"ע בפ"ת מ"ן אברהם שכן פוגת הפ"ן אברהם, אבל (מ) הרבה מאחרונים חלקו על זה ופסקו דבכל גוני צריך להוציא התבה מפיו קדם שיתבנה, והטעם כתב הב"ח, דכך היא מצות כתיבת סת"ם כדי שתהא קדשת הכל קריאת כל תבה ותבה היצא מפי הקורא נמשכת על האותיות כשכותב אותן בקלף, וכל זה לבתחלה, אבל בדיעבד אין נפסל בכל גוני אם לא טעה: (קד) על פה שמוקרא וכו'. ואפלו (מ) הוא שגור בפיו גם בן: (קד) ויקרא בסוף. כל תבה ותבה קדם שיתבנה כדי שלא יטעה, וכל שכן אם הוא (מ) כותב על פה בלי מקריא: לב (קכ) למעלה. מהשיטות כדי גגה של למ"ד. ונראה לי דהינו מכתב בינוני אפלו הוא כותב רק כתב קטן ודהלא אמר במנחות לב כמלא אטבא דספרי, ופרשו הראשונים שהוא כדי לכתב גגה של וכו' גייל, ואם איתא דנש חלוק בזה, איך שעורם, ואפשר לרחות ברחק דהגמרא לא אירי רק בכותב כתב בינוני: (קכ) פשוטה. ועוד משהו להקפת גיילם. וטעם לכל זה, כדי שכלשון דמן לו לכתבם שיהיה לו מקום לזה. ויש אומרים דצריך להניח עוד למעלה מגגה של למ"ד ולמטה מ' ונו"ן פשוטה כדי תצי צפרן, וזה רק לבתחלה: (קמא) כלל. רק משהו להקפת גיילם: (קמב) קצת. הינו, קצת יותר מהקפת גייל. ויש מתמירין דלבתחלה צריך בתחלה קלף כדי לגלל כל הפרשה, כמו מזה: (קמג) אות. אולי, קטנה שהוא יו"ד, ובדיעבד אין לפסל אלא אם בן נראית כתבה אחת לתינוק דלא חכים ולא טפש: (קמד) שיטה. ויש אומרים דאין צריך להניח אלא בספר תורה, וכן נהגו הסופרים שאין מדקדקין בזה: (קמה) חוט השערה. הינו, רק לבתחלה, אבל בדיעבד אין לפסל אלא אם בן נראית התבה חלוקה לשטים, וכמו שנתבאר כל זה ביוה דעה בסימן רעד לענין ספר תורה: (קמו) מעט

שער הצינור

כח (קל) נכנסת הגדולה: (קלג) בשער אפרים שער ה באת ח: (קלד) מ"ן אברהם: קמג ודעשה אפרים המיל: (קלז) מהרי"ט הגייל: כט (קט) ב"ח: (קל) מ"ן אברהם: יוסף: (קמח) ונראה משהו דבני עזריה, ונראה משהו דבני יוסף: (קמז) בית יוסף: (קמ) בית

תירומה. ו. חות.